

ת"פ 30043/01/19 - מדינת ישראל נגד אלכס ניקולאי

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 30043-01-19 מדינת ישראל נ' ניקולאי

בפני
בעניין: כבוד השופט עמית מיכלס
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

אלכס ניקולאי

הנאשם

בשם המאשימה: עו"ד עידן סטולוב

בשם הנאשם: עו"ד איתי שוחט

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע בהכרעת דין מנומקת, שניתנה לאחר ניהול הליך הוכחות, בעבירה של **תקיפה הגורמת חבלה ממשית**, לפי סעיף 380 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: החוק).

2. על פי העובדות בהן הורשע הנאשם, השונות במעט מעובדות כתב האישום שיוחסו לו בכתב האישום, ביום 31.7.2017 בשעה 18:19, ברחבת הכניסה לטרמינל 3 בנתב"ג, המתין הנאשם, שהיה נהג מונית המורשה לבצע הסעות במקום, לקבלת נוסעים. במקום עמדו נהגי מוניות נוספים בלתי מורשים וכן ע' (להלן: המתלונן), שהיה נהג מונית מחברת "גט טקסי". בין קבוצות הנהגים התקיימו חילופי דברים על רקע תחרות עסקית. בשלב מסוים תקף הנאשם את המתלונן בכך שדחף אותו בעוצמה רבה דחיפה אחת, שכתוצאה ממנה נהדף המתלונן לאחור ונפל על גבו. המתלונן אושפז בבית החולים לאחר שאובחן שנגרמה לו חבלה טראומטית בעצב עמוד השדרה ושיתוק קשה מאוד בארבע הגפיים. המתלונן עבר ניתוח במהלכו הוצאו דיסקים מעמוד השדרה שלו, ובוצע קיבוע פלטה ב-4 ברגים. בתום הניתוח שוחרר הנאשם לשיקום עקב חוסר יכולת לנוע, שם שהה במשך כחודשיים ומחצה כשהוא סובל ממגבלות חמורות בתנועה, התנייד בעזרת קביים ונזקק לעזרה בפעולות היומיום.

3. כאן המקום להזכיר שבמקור ייחס כתב האישום לנאשם עבירה של חבלה חמורה לפי סעיף 333 לחוק, כאשר

עמוד 1

על פי עובדות כתב האישום הוא הכה עם אגרופו בסנטרו של המתלונן. אלא שבמסגרת הכרעת הדין קבעתי כי נותר בלבי ספק סביר אם הנאשם אכן הלם באגרופו בפניו של המתלונן, כאשר לא ניתן להוציא מכלל אפשרות שלכל היותר דחף אותו בעצמה רבה, באופן שהוביל לנפילתו לאחר.

עוד קבעתי שלא התקיים היסוד הנפשי הדרוש לשם הרשעת הנאשם בעבירה של חבלה חמורה לפי סעיף 333 לחוק, לאור הספק שנותר בשאלת מודעותו של הנאשם לכך שהמכה שנתן למתלונן עלולה הייתה לגרום לו לחבלה חמורה, קרי: "חבלה העולה כדי חבלה מסוכנת, או הפוגעת או עלולה לפגוע קשות או לתמיד בבריאות הנחבל או בנוחותו, או המגיעה כדי מום קבע או כדי פגיעת קבע או פגיעה קשה באחד האיברים, הקרומים או החושים החיצוניים או הפנימיים". במצב דברים זה הורשע הנאשם, כאמור, בחלופה המקלה יותר של תקיפה הגורמת חבלה, לפי סעיף 380 לחוק.

ראיות ותמצית טיעוני הצדדים לעונש

4. מטעם המאשימה הוגשו הצהרת נפגע עבירה (טל/1); גיליון רישום פלילי של הנאשם (טל/2); כתב אישום והכרעת דין של בית משפט השלום בירושלים, במסגרתו הורשע הנאשם בעבירות סחר בסמים ביום 7.3.2021 (סומנו במאוחד טל/3). מטעם ההגנה הוגשו תלושי משכורת של הנאשם (טל"ה/1), פסק דין המלמד על סכום המזונות שעל הנאשם לשלם (טל"ה/2) וצו לפתיחת הליכי חדלות פירעון (טל"ה/3).

5. ב"כ המאשימה עמד על הערכים המוגנים בהם פגע הנאשם ועל נסיבות ביצוע העבירות כעולה מממצאי הכרעת הדין. הוטעמו החבלות הקשות שנגרמו למתלונן, אשר עובר לאירוע היה אדם מתפקד, עבד כנהג מונית וחי שגרת חיים רגילה, בעוד שלאחר האירוע האלים שחוה הפך לאדם המוגבל בהליכתו המצוי בהליך שיקום מתמשך וסובל מנזקים קשים עד היום, כמפורט בהצהרת הנפגע. התובע הטעים כי לאירוע האלים לא קדמה התגרות מצד המתלונן, ולכך שטענת ההגנה לפיה התקיפה הייתה חלק מ"קטטה המונית", נדחתה בהכרעת הדין. עוד נטען שלמתלונן נגרם נזק משמעותי מאוד, כאשר הנזק הפוטנציאלי יכול היה להיות חמור אף יותר.

התובע ציין שבמסגרת עתירתה העונשית לקחה המאשימה בחשבון את העובדה שהנאשם הורשע בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה, להבדיל מהעבירה המקורית שיוחסה לו בכתב האישום, אולם הדגיש שממילא מתחם הענישה נגזר מעובדות כתב האישום, להבדיל מסעיף החיקוק בו הורשע הנאשם. לאור האמור, ובהפנותו לפסיקה, עתר התובע לקבוע מתחם ענישה הולם הנע בין 8 ל-18 חודשי מאסר בפועל.

אשר לעונש בתוך מתחם הענישה, הפנה התובע לעברו הפלילי של הנאשם הכולל שלוש הרשעות קודמות, ביניהן הרשעות בעבירות של החזקת סכין ושל החזקת סם לצריכה עצמית. על כך הוסיף שביום 7.3.2021 הורשע הנאשם בעבירות של סחר בסמים ותיווך בסם מסוכן, אשר בוצעו במהלך ניהול התיק דנן, ללמדך כי ההליך המשפטי לא הרתיע אותו מלהמשיך ולהסתבך בעבירות נוספות, כאשר גם על מעשיו בתיק הנוכחי לא קיבל כל אחריות. עוד צוין שבהעדר תסקיר של שירות המבחן, אין כל מידע בדבר הסיכון הנשקף ממנו נכון להיום. בנסיבות אלו ביקש ב"כ המאשימה למקם את עונשו של הנאשם באמצע מתחם הענישה שהוצע, ולהשית עליו עונש מאסר שלא יפחת משנה,

לצד מאסר מותנה, קנס ופיצוי משמעותי למתלונן.

6. מנגד עתר ב"כ הנאשם להשית על הנאשם ענישה צופה פני עתיד בדמות מאסר מותנה, תוך שביקש לאבחן את הפסיקה שהוגשה מטעם המאשימה, ותוך שהזכיר שכל המיוחס לנאשם הוא דחיפה שכתוצאה ממנה נגרמו חבלות, שהיו בלתי צפויות. על כך הוסיף שכל שהיה מדובר באדם מן היישוב, ללא רקע רפואי כשל המתלונן, לא מן הנמנע שלא היה נגרם לו נזק דומה. לשיטתו, עתירתה העונשית של המאשימה מתעלמת מנתונים אלו. הסנגור הוסיף שמדובר באירוע לא מתוכנן אליו נקלע הנאשם במסגרת תגרה שארעה במקום, וציין שלאחר האירוע נותר הנאשם במקום ולא ניסה לברוח. ב"כ הנאשם עמד על הקושי במציאת דוגמאות בפסיקה התואמות את נסיבותיו הייחודיות של תיק זה והגיש פסיקה העוסקת במקרי אלימות של "דחיפות", ממנה ביקש ללמוד על מתחם ענישה הולם הנע, לגישתו, בין מאסר מותנה לבין מאסר אותו ניתן לרצות בדרך של עבודות שירות.

הסנגור הטעים את חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, העומד על למעלה מ-4 שנים, תוך שהדגיש שהליך ההוכחות שנוהל לא היה הליך סרק, בהינתן העובדה שחלק מטענותיו נתקבלו. כן ציין שמאחר שהנאשם ממשיך לעמוד על חפותו גם כיום, הרי שאין כל טעם להפנותו לשירות המבחן. לדבריו, הנאשם הוא אדם נורמטיבי, העובד כנהג מונית שכיר, ועברו הפלילי מינורי וישן. עוד ציין שהתיק במסגרתו הורשע הנאשם בעבירות סמים בבית המשפט השלום בירושלים, טרם הסתיים.

אשר למצבו האישי של הנאשם ביקש להתחשב בכך שהנאשם אב ל-4 ילדים, שניים מנישואיו הקודמים, עבורם הוא משלם מזונות ושניים נוספים מנישואיו הנוכחיים. לאור מצבו הכלכלי הרעוע, ביקש הסנגור להימנע מלהשית על הנאשם קנס או פיצוי, כאשר לעניין הפיצוי, צוין שמאחר שהוגשה תביעה אזרחית נגד הנאשם, נגד רשות שדות התעופה ונגד חברת המוניות, הרי שיש להשאיר את פסיקת הפיצוי בידי בית המשפט הדן בהליך האזרחי, שבידיו הכלים להעריך את הנזקים שנגרמו למתלונן, ובהם אובדן הכנסה ואובדן כושר השתכרות. בנסיבותיו החריגות של מקרה זה, ביקש ב"כ הנאשם להסתפק בעונש של מאסר מותנה, ולחילופין, ככל שיושת עליו עונש מאסר, לאפשר לו לרצותו בדרך של עבודות שירות.

7. הנאשם ניצל את זכות המילה האחרונה ואמר שמעולם לא העלה בדעתו שיהיה במעמד בו הוא נמצא. לדבריו, הוא אינו אדם אלים, ובעברו עבד עם בני נוער למניעת אלימות. הנאשם עמד על כך שכל כוונתו באירוע הייתה להפריד בין הנצים ולמנוע אלימות ושמעשיו נבעו מהגנה עצמית אחרי שמצא עצמו מותקף. בנקודה זו ציין שלו ניתן היה להחזיר את הגלגל לאחור, לא היה מתקרב למקום, ושלא הייתה לו כל כוונה להרוס למישהו את החיים או לפגוע בבריאותו. הנאשם איחל למתלונן בריאות ואריכות ימים.

קביעת מתחם העונש ההולם

8. קביעת מתחם העונש ההולם לאירוע הפלילי נעשית בהתאם לעיקרון ההלימה, היינו, קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמתו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לשם קביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לעיקרון ההלימה, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה

הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

9. במעשיו פגע הנאשם בערכים המוגנים שעניינם שלמות גופו של המתלון וביטחונו.

כאמור, נסיבות ביצוע העבירה ייחודיות. מחד גיסא מעשה האלימות המיוחס לנאשם אינו ברף הגבוה של החומרה - דחיפה יחידה שארעה בלהט הרגע, הגם שידי הנאשם כונו לפלג גופו העליון של המתלון, כאשר נמצא שהדחיפה הייתה עוצמתית ביותר באופן שגרמה למתלון ליפול. מאידך גיסא, לדחיפה לא קדמה כל התגרות מצד המתלון, והתוצאות שנגרמו לו כתוצאה ממנה הן קשות מאוד. כאמור, בטווח הזמן המידי סבל המתלון משיתוק בארבע גפיים, נותח ועבר הליך שיקום מתמשך. המתלון עזב את עבודתו כנהג מונית, הוא סובל עד היום ממוגבלות בתנועה ומכאבים עזים, והוא מסתייע בקנאביס רפואי ברישיון ובמשככי כאבים. המתלון מתכלכל מקצבת נכות כללית מביטוח לאומי בגין נכות רפואית משוקללת בשיעור של 96% ואובדן כושר בשיעור של 100%. לדבריו, הוא סובל מסייטים, מצב נפשי ירוד, והוא חי בחשש מתמיד מהתקהלויות. בעיות אלו ובעיות נוספות, אותן מצאתי שלא לפרט מטעמים של צנעת הפרט, פורטו בהצהרת נפגע העבירה ונתמכו במסמכים רפואיים שצורפו לה.

ואולם, כפי שנקבע בהכרעת הדין, ספק עד כמה יכול היה הנאשם לצפות את הנזק הקשה שנגרם למתלון כתוצאה ממעשיו, שכן ניסיון החיים מלמד שככלל דחיפה אחת אינה מובילה לשיתוק או לפגיעות גב קשות. יתרה מכך, עובר לאירוע נמצא שלמתלון היצרות מולדת של תעלת עמוד השדרה, שיכול והוחמרה בעקבותיו, הגם שלפני האירוע המתלון תפקד והלך כרגיל (ראו סעיפים 38 - 42 להכרעת הדין).

10. נוכח כל האמור, עמדתי היא שעל המתחם העונשי להיגזר בראש ובראשונה ממעשיו של הנאשם, בנסיבות שנקבעו בהכרעת הדין, ולא ניתן להתייחס לנזק החמור שנגרם כתוצאה מהם כשיקול מכריע, בהינתן שלא ניתן היה לצפותו. מכח כלל של קל וחומר, ומאחר שתוצאות האירוע קשות ממילא, לא מצאתי להתחשב במניין שיקוליי בנזק פוטנציאלי שיכול היה להיגרם. לצד האמור, חשוב לזכור שעל אף התוצאה המשפטית שהיטיבה עם הנאשם, הרי שהוא עדיין הורשע בעבירת אלימות חמורה שעניינה תקיפה הגורמת חבלה של ממש, להבדיל מעבירה של תקיפה סתם. בנסיבות העניין היה ביכולתו של הנאשם לצפות שכתוצאה ממעשיו, קרי דחיפה בעוצמה בה דחף את המתלון, יימעד המתלון ותיגרם לו חבלה ואף חבלה משמעותית, גם אם לא מסוג החבלות שנגרמו לו בפועל.

11. אשר לטענת הנאשם לפיה התקיפה הייתה חלק מתגרה המונית שארעה במקום, הרי שזו נדחתה מניה וביה במסגרת הכרעת הדין (ראו סעיפים 33-36), ומוטב היה לה שלא תיטען כלל בשלב זה של ההליך המשפטי.

12. נוכח כל האמור, מצאתי שעוצמת הפגיעה בערכים המוגנים בנסיבות המקרה שלפניי היא ברף הבינוני-גבוה.

מדיניות הענישה

13. מעיון בפסקי הדין שהוגשו על ידי הצדדים עולה שהדוגמאות שהוצגו מטעם המאשימה משקפים מקרים בהם רף האלימות שננקטה היה גבוה בהרבה מעניינו, על אף שמידת הנזק שנגרם כתוצאה ממעשי התקיפה הייתה זהה ולעתים אף נמוכה יותר. מנגד, פסקי הדין שהוגשו מטעם ב"כ הנאשם, גם אם היו קרובים יותר בנסיבותיהם לנסיבות ביצוע העבירה בעניינו, הרי שתוצאות המעשה האלים היו קלות במידה משמעותית מהחבלות שנגרמו למתלונן שלפנינו. להלן אסקור בקצרה את הפסיקה שהוגשה:

פסקי הדין שהוגשו מטעם המאשימה:

א. ברע"פ 2494/18 גורדון נ' מדינת ישראל (7.6.2018) נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם שתקף שתי מתלוננות שונות. על פי עובדות המקרה, תקף הנאשם את ידידתו, בכך שמשך בשיערה בשתי הזדמנויות וסטר לה ובהזדמנות אחרת תקף את זוגתו בכך שמשך בשיערה ותפס בצווארה. כתוצאה ממעשי הנאשם נגרמו למתלוננת שטף דם ושריטות ונתלשו שיערות מראשה. בית משפט המחוזי אישר מתחם עונשי הנע בין מאסר בעבודות שירות לבין מאסר למשך 18 חודשים בגין שני מקרי התקיפה, והחמיר את עונשו של הנאשם ל- 7 חודשי מאסר חלף 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. העונש אושר, כאמור, בבית המשפט העליון.

ב. בעפ"ג (י-ם) 1050-09-20 מדינת ישראל נ' מלינובסקי (17.11.2020) נתקבל ערעור המדינה על קולת העונש בעניין נאשם שהורשע בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה, שביטויה בכך שהכה את חברו בגופו ונתן לו אגרופים ללסת, שגרמו לשברים בלסתו. בית המשפט שלערעור העמיד את מתחם הענישה על 16-32 חודשי מאסר בפועל והחמיר את עונשו של הנאשם באופן שעל הנאשם נגזרו 24 חודשי מאסר.

ג. בת"פ (נת') 52548-06-19 מדינת ישראל נ' אלחריף (4.4.2021) הורשע הנאשם בריבוי עבירות תקיפה, תקיפה הגורמת חבלה של ממש ובהתנהגות פרועה במקום ציבורי והושתו עליו 12 חודשי מאסר בפועל כעונש עיקרי. על פי עובדות המקרה חבל הנאשם בעובד מסעדה בכך שגרם לו שריטות בפניו ותקף עובדים נוספים על לא עוול בכפם, איים על מלצרית וגרם למהומה רבתי, בעת שהיה תחת השפעת אלכוהול. מבלי להיכנס לפירוט יתר, אציין כי מדובר באירוע מתגלגל במהלכו לא בחל הנאשם בשימוש באגרופיו ובחפצים שונים אותם השליך לעבר העובדים. בגין האירוע כולו נקבע מתחם ענישה הנע בין 8 חודשי מאסר שניתן לרצותם בעבודות שירות לבין 20 חודשי מאסר בפועל.

ד. בת"פ (רמ') 11051-01-16 מדינת ישראל נ' אלוחידי (12.9.2017) הוטלו 11 חודשי מאסר על נאשם נעדר אופק שיקומי, בעל עבר פלילי שאף ריצה עונשי מאסר, שהורשע בכך שסטר לעובד מאפייה מספר פעמים ובעט בו באופן שגרם לו חבלות קלות. מתחם הענישה שנקבע נע בין 8 ל-30 חודשי מאסר. ערעור שהוגש מטעם הנאשם נמחק על ידו [עפ"ג (מרכז- לוד) 62432-09-17 אלוחידי נ' מדינת ישראל (19.12.2017)].

ה. בת"פ (ראשל"צ) 27555-03-19 מדינת ישראל נ' דנילוב (22.7.2020) הורשע הנאשם בתקיפת שומר בחניון. על פי עובדות המקרה, במהלך ויכוח ירק השומר על הנאשם, ובתגובה הכה הנאשם את השומר במכת

אגרוף ללסת, באופן שגרם למתלונן ליפול לרצפה. הנאשם המשיך לבעוט במתלונן בעודו שכוב על הרצפה. כתוצאה מהמעשים נגרמה למתלונן חבלת ראש, שפשוף בפנים וחתך בשפה. בנסיבות המקרה נקבע מתחם ענישה הנע בין 8 ל-18 חודשי מאסר ועל הנאשם הוטלו 10 חודשי מאסר בפועל, חרף עבר פלילי מכביד ונטילת אחריות מצומצמת. מטעם הנאשם הוגש ערעור ממנו חזר בהמשך.

פסקי דין שהוגשו מטעם הנאשם:

א. בת"פ (שלום ת"א) 36760-12-13 מדינת ישראל נ' פלוני (24.2.2016) הורשע הנאשם בתקיפת המתלונן בכך שנגח בו באפו וגרם לו לשבר בעצמות האף ולדימום. בנסיבות המקרה נקבע מתחם ענישה הנע בין מאסר מותנה מרתיע לבין 9 חודשי מאסר. על הנאשם הושת עונש בתחתית המתחם בשל מצבו הרפואי המורכב.

ב. בת"פ (א"י) 10228-05-14 מדינת ישראל נ' גטניו (9.9.2015) הורשע הנאשם לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש ואיומים. על רקע סכסוך עבודה הדף הנאשם את המתלונן פעמיים בחזהו בעוצמה רבה וכתוצאה מכך נפל המתלונן ארצה, נגרם לו חתך מדמם בקרקפת והוא נזקק לטיפול רפואי. לפני בית המשפט הונחו אסמכתאות לכך שבעקבות האירוע חדל המתלונן לעבוד, סבל מכאבי ראש ונזקק לטיפול נירולוגי. בנסיבות המקרה נקבע מתחם ענישה הנע בין מאסר מותנה לבין 10 חודשי מאסר, ועל הנאשם נגזר עונש של 3 חודשי מאסר בפועל.

ג. בת"פ (שלום ת"א) 33954-04-14 מדינת ישראל נ' מאיר (6.7.2016) הורשע הנאשם, לאחר שמיעת הוכחות, בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בכך שתקף את המתלונן עם קרש, פגע בכף ידו וגרם לו לשבר בכף היד שהצריך ניתוח. בנסיבות המקרה נקבע מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר שניתן לרצותם בעבודות שירות לבין 18 חודשי מאסר בפועל, ועל הנאשם הושת עונש של 4 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות כעונש עיקרי.

ד. בת"פ (ראשל"צ) 24847-08-13 מדינת ישראל נ' ענתר (6.10.2015) הורשע הנאשם בעבירה של חבלה חמורה לאחר שהכה את המתלונן בשתי מכות אגרוף וגרם לו לשבר ברצפת ארובת העין. על הנאשם הוטל עונש של מאסר מותנה וצו של"צ לצד רכיבי ענישה נוספים, מבלי שנקבע מתחם ענישה. ערעור שהוגש מטעם הנאשם נדחה בהסכמתו [עפ"ג (מרכז-לוד) 8288-11-15 ענתר נ' מדינת ישראל (10.1.2016)].

ה. בת"פ (שלום ת"א) 54180-09-14 מדינת ישראל נ' בייקר (24.2.2016) הורשע הנאשם בתקיפת זקן הגורמת חבלה חמורה והושתו עליו 3 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות כעונש עיקרי. הנאשם דחף את המתלונן פעמיים וגרם לנפילתו, וכתוצאה מכך נגרמו לו שברים בצלעות. בנסיבות המקרה נקבע מתחם ענישה הנע בין מאסר לתקופה קצרה שיכול וירוצה בעבודות שירות לבין 15 חודשי מאסר בפועל.

14. ביטוי לצורך לקבוע רף חומרה נמוך מ"הרף המקובל" בנסיבות בהן הורשע נאשם בעבירת אלימות שחומרתה

פחותה מזו שיוחסה לו בכתב האישום המקורי, על אף שתוצאותיה נותרו חמורות, ניתן למצוא בע"פ 3891/19 זוארץ נ' מדינת ישראל (5.4.2020), אליו הפניתי בהכרעת הדין. באותן נסיבות הורשע נאשם בכך שהכה את המתלונן בעוצמה באופן שגרם לנפילתו, כאשר ראשו של המתלונן נחבט בכביש. בסופו של יום נפטר המתלונן מפצעיו. בבית המשפט העליון זוכה הנאשם מעבירת ההריגה תוך שנקבע כי הוא לא יכול היה לצפות את מותו של המתלונן כתוצאה מהמכה שגרמה לנפילתו, ותחת זאת הורשע בעבירה של גרימת חבלה חמורה. כפועל יוצא מכך הוקל עונשו של הנאשם באופן שהועמד על 32 חודשי מאסר כעונש עיקרי, חלף 42 חודשי מאסר שהוטלו עליו על ידי הערכאה הדיונית.

15. דוגמא למתחם עונשי שנקבע בעניינו של נאשם שחבל בחברו פעם אחת וגרם לו לנזק חמור, ניתן למצוא בעפ"ג (חי') 21185-12-18 סעד נ' מדינת ישראל (3.1.2019), במסגרתו הורשע הנאשם על יסוד הודאתו בעבירה של חבלה חמורה, לאחר שעל רקע ויכוח בינו לבין המתלונן, חברו לעבודה, הכה את המתלונן במכת אגרוף יחידה לפניו. כתוצאה מהמכה נגרמו למתלונן, בין היתר, שבר ברצפת ארובת העין משמאל ושטפי דם. המתלונן אושפז כשבועיים ועבר ניתוח מורכב לתיקון השבר. בערכאה הדיונית נקבע מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ועד ל- 24 חודשי מאסר. בשים לב לעברו הנקי של המערער, החרטה שהביע והאמפטיה שגילה כלפי המתלונן, נגזר עליו עונש של 5 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. בבית המשפט המחוזי הוקל עונשו והועמד על שלושה חודשי מאסר בעבודות שירות. במקרה שלפנינו הורשע הנאשם, כאמור, בעבירה קלה יותר ובמעשה קל יותר (דחיפה חזקה, להבדיל מאגרוף), אולם מנגד, תוצאת המעשים הייתה חמורה בהרבה. ואם נקדים מעט את המאורח, הרי שבכל הנוגע לעונש שנגזר על הנאשם בסופו של יום, במקרה שלפנינו על אף האמפטיה שגילה הנאשם כלפי המתלונן, הוא לא קיבל אחריות על מעשיו עד רגע זה ממש.

דוגמא נוספת ניתן למצוא בעפ"ג (חי') 56964-11-19 מדינת ישראל נ' דוידסקו (20.2.2020) (להלן: עניין דוידסקו) עניין נדחה ערעור המדינה על קולת עונשו של נאשם שהורשע בעבירה של חבלה חמורה. על פי עובדות המקרה, על רקע סכסוך בדרך, הכה הנאשם במכת אגרוף יחידה את המתלונן בעת שהיה ישוב ברכבו וגרם לו לשברים בעצמות האף, גבנון עם בלט גרמי לימין וסטייה של המחיצה. על הנאשם הוטל עונש של 4 חודשי מאסר על תנאי ושל"צ לצד רכיבי ענישה נוספים, תוך חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום, לאחר שנקבע מתחם עונשי הנע בין מספר חודשי מאסר בודדים אותם ניתן לרצות בדרך של עבודות שירות לבין 24 חודשי מאסר בפועל. הן המתחם העונשי והן העונש אושרו על ידי ערכאת הערעור, תוך שנקבע ש"מתחם העונש ההולם מגלם הכרעה ערכית המבוססת על שיקולים שונים שמדיניות הענישה היא רק אחד מהם. אין המדובר בעניין אריתמטי ולערכאה הדיונית נתון בהקשר זה מרחב מסוים של גמישות. לפיכך, לא הייתי מתערבת בנסיבות המקרה במתחם שנקבע על ידי בית משפט קמא, גם אם מקובל היה לקבוע מתחם עם טווחי ענישה מחמירים יותר בעבירות מהסוג הנדון".

16. ואכן, מלאכת האיזון במקרה שלפניי לצורך קביעת המתחם העונשי קשה עד מאוד, בהינתן הפער הגדול בין מעשי הנאשם וסעיף העבירה בו הורשע בסופו של יום, לבין תוצאות מעשיו. במלים אחרות, גם אם מצאתי לתת משקל מכריע למעשיו של הנאשם לצורך קביעת המתחם העונשי, אין משמעות הדבר שאוכל להתעלם מהתוצאה הקשה שנגרמה למתלונן. כפי שהותווה בעניין דוידסקו, מדיניות הענישה המשתקפת מפסקי הדין שאוזכרו יהוו אך אמת מידה לצורך קביעת המתחם העונשי, בהינתן הגמישות הרבה הנדרשת במקרה זה לצורך יצירת האיזון הנכון בין מכלול השיקולים. בשים לב לאמור, ובשים לב לנסיבות המיוחדות של המקרה שלפניי, מצאתי לקבוע מתחם ענישה הנע בין 8 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות לבין 15 חודשי מאסר בפועל.

קביעת העונש בתוך המתחם

17. הנאשם כבן 48, נשוי ואב לארבעה. מעיון בגיליון הרישום הפלילי עולה שלנאשם הרשעות ישנות בגין עבירות של החזקת סכין, החזקת סמים לצריכה עצמית ואי הגשת דוח במועד. אמנם אין מדובר בעבר פלילי מכביד, אולם לאחרונה הורשע הנאשם על פי הודאתו בעבירות סמים שעניינן סחר, תיווך והחזקת סם מסוכן, כשבאחת מעסקאות הסחר מכר 85 גרם קנאביס. כן החזיק הנאשם קנאביס במשקל של 300 גרם בקירוב (טל/2). עבירות חמורות אלו נעברו על ידי הנאשם במהלך שמיעת התיק דנא, כשהמסקנה המתבקשת היא כי ההליך המשפטי לא הרתיעו. בנסיבות אלו, כאשר התקופה שחלפה מאז ביצוע עבירת האלימות נוצלה על ידי הנאשם לצורך ביצוע עבירות נוספות, בפרט כאשר מדובר בעבירות מתוכננות כמו עבירות של סחר בסמים, קשה לתת משקל רב לשיקול של חלוף הזמן.

נתתי דעתי לכך שהליך ההוכחות שנוהל על ידי הנאשם לא נוהל לשווא, בהינתן שבסופו של יום הוא הורשע בעבירה קלה יותר מזו שיוחסה לו בכתב האישום. לצד זאת, בהיעדר נטילת אחריות מצד הנאשם גם לאחר שניתנה הכרעת הדין המקלה עמו, לא יוכל הנאשם ליהנות מהקלה בעונש לה זכאי נאשם שנטל אחריות על מעשיו.

כן נתתי משקל לשיקול ההרתעה, הרתעת היחיד והרבים כאחד, הדרושים לצורך מיגור תופעת האלימות ההולכת ופושה בחברתנו.

18. בשים לב למצבו הכלכלי הקשה של הנאשם, ונוכח העובדה שאין מדובר בעבירה בעלת היבטים כלכליים, מצאתי שלא להטיל על הנאשם רכיב של קנס. לא כך הם פני הדברים ביחס לרכיב הפיצוי, אשר בשונה מקנס אינו בבחינת עונש נוסף המוטל על נאשם בגין ביצוע העבירה, ומשכך אינו תלוי ביכולתו הכלכלית, כשם שבמשפט אזרחי לא נבדקת יכולתו של החייב טרם קביעת החיוב [ע"פ 5761/05 מג'דלאוי נ' מדינת ישראל (24.7.2006), רע"פ 2174/11 לוזון נ' מדינת ישראל (25.5.2011), ע"פ 1076/15 טווק נגד מדינת ישראל (07.06.2016)].

עוד לעניין הפיצוי, בהינתן תכליתו השונה של הפיצוי הפלילי לעומת הפיצוי האזרחי, לא מצאתי ממש בטענה שהעניינים הכספיים בין הצדדים מתנהלים במסגרת התביעה האזרחית. עמד על כך בית המשפט העליון:

"תכלית הפיצוי הפלילי שונה מתכליתו של הפיצוי האזרחי. לא בכדי קובע סעיף 77(א) תקרת פיצוי לכל עבירה... הנמוכה בהרבה מן הסכומים שניתן לתבוע ולפסוק בשל מעשים כאלה בהליכים אזרחיים. אמנם סעיף 77(ב) מורה כי "קביעת הפיצויים לפי סעיף זה תהא לפי ערך הנזק או הסבל שנגרמו...", אולם כאשר מדובר בעבירות חמורות, ברור כי ערך הנזק והסבל הטיפוסיים גבוה בהרבה מתקרת הפיצוי הקבועה בסעיף 77(א). בכך איזן המחוקק בין רצונו להעניק לקורבן פיצוי כלשהו בגדר ההליך המתנהל על-ידי המדינה, כמעין הכרה חברתית בסבלו, לבין רצונו להימנע מהפיכת המשפט הפלילי למשפט אזרחי, על כל המשתמע מכך מבחינת ניהול ההליך ושמירת זכויותיהם הדיוניות של הצדדים." (ההדגשות הוספו - ע.מ.)

[ע"פ 3818/99 פלוני נ' מדינת ישראל (14.11.2001), פסקה 14 לפסק דינו של השופט מצא].

19. אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 10 חודשי מאסר בפועל, בניכוי הימים בהם היה נתון במעצר בין התאריכים 31.7.2017-3.8.2017. הנאשם יתייצב לריצוי עונש המאסר בפועל במתקן כליאה "הדרים", או בכל מקום עליו יורה שב"ס, ביום 30.12.2021, עד השעה 08:30 כשברשותו תעודת זהות ועותק מגזר הדין. מובהרת לנאשם האפשרות לתאם את כניסתו למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים 08-9787377, 08-9787336; פקס 08-9193314; דואר אלקטרוני MaasarN@ips.gov.il.

ב. מאסר למשך 6 חודשים אותו לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך תקופה של 3 שנים מיום שחרורו ממאסר על עבירת אלימות.

ג. פיצוי בסך 30,000 ₪ למתלון (ע"ת 2 בכתב האישום). הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט עד ליום 15.1.2022 ויועבר למתלון באמצעות מזכירות בית המשפט בהתאם לפרטים שיועברו לתיק בית המשפט על ידי המאשימה בתוך 7 ימים מהיום.

20. ניתן צו כללי למוצגים.

21. הפקדות שהופקדו במסגרת תיק זה או במסגרת אחד מתיקי המעצר הקשורים אליו, יושבו לידי לאחר תחילת ריצוי עונש המאסר, כפוף לכל מניעה חוקית אחרת.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז בתוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ד כסלו תשפ"ב, 28 נובמבר 2021, במעמד הצדדים.